

Autosnelweg A2

A2

**Chiasso (CH-I) -
Kleinhüningen (CH-D)**

- De A2 is een Autobahn in Zwitserland.
- De snelweg vormt de belangrijkste noord-zuidroute van het land en begint aan de Duitse grens bij Basel en loopt via de Gotthardtunnel naar de Italiaanse grens bij Chiasso.
- De route passeert onderweg slechts enkele grotere plaatsen.
- Luzern en Lugano zijn de belangrijkste steden.

Routebeschrijving

Nordschweiz

- Bij de grensovergang Kleinhüningen gaat de Duitse A5 over in de Zwitserse A2 en komt men direct in de stad Basel.
- Basel is een grote stad met 166.000 inwoners en een agglomeratie van 730.000 inwoners dat zich uitstrekt tot in Frankrijk en Duitsland.
- De A2 telt hier 2x2 rijstroken en men komt over een industriegebied.
- Al na amper een kilometer voegt de A3 in bij de verzweigung Wiese, die vanaf de Franse grens komt vanuit de stad Mulhouse.
- De A2 telt dan afwisselend 2x2 en 2x3 rijstroken en ligt gedeeltelijk ondergronds.
- De snelweg gaat onder het Badische Bahnhof van Basel door.
- Via een brug die 10 rijstroken telt steekt men de rivier de Rhein over. Deze brug draagt ook lokale wegen, er zijn 2x2 doorgaande rijstroken.
- Daarna loopt er een brede spoorlijn in de middenberm.
- Daarna volgt een knooppunt met een korte inrikker naar het centrum van Basel.
- De A2 en A3 lopen dan naar het oosten en de H18 slaat dan bij de verzweigung Hagnau als snelweg af naar het zuiden die naar de zuidelijke voorsteden loopt.
- De A2 telt dan 2x3 rijstroken en passeert opnieuw door industriële zones.
- De snelweg loopt opnieuw onder een groot rangeerterrein door en men verlaat dan het stedelijk gebied van Basel.
- Bij de Verzweigung Augst slaat de A2 af naar het zuiden.
- De A3 gaat rechtdoor richting Zürich.
- Het verkeer richting Bern moet hier ook afslaan en de A2 volgen.

- De weg versmalt dan naar 2x2 rijstroken en er volgt een anderhalve kilometer lange tunnel.
- Bij Sissach slaat de H2 af, en vormt een snelweg naar Liestal.
- Het gebied waar men doorheen komt wordt dan al een stuk heuvelachtiger, alhoewel de hoge bergen nog niet te zien zijn.
- Daarna volgt de 3,3 km lange Belchentunnel.
- Hierna daalt de weg scherp naar het relatief vlakke Mittelland.
- Bij de Verzweigung Härkingen voegt de A2 in op de A1, die vanuit Bern komt en richting Zürich loopt.
- Niet ver daarna volgt de Verzweigung Wiggertal waarna de A2 weer afslaat en de A1 rechtdoor gaat naar Zürich.
- De weg loopt door een wat saai landschap en is slechts omzoomd door bomen.
- Halverwege Luzern komt men langs de Sempacher See, het eerste grotere meer op de route.
- Men bereikt dan Verzweigung Rotsee, waar de A14 afslaat richting Cham en Zürich in het noordoosten.
- Men komt dan in het stedelijke gebied van Luzern.
- Luzern zelf is met zo'n 70.000 inwoners, maar vormt de centrumplaats van een groter verstedelijkt gebied.
- In Luzern zijn 2x3 rijstroken beschikbaar.
- In Luzern is de snelweg stedelijk goed ingepast: men vanuit het noorden eerst een tunnel, dan de oversteek van de rivier de Reuss gevolgd door een ondertunneling en een langere tunnel.
- Vanaf de voorstad Horw loopt de snelweg direct langs de Vierwaldstättersee.
- Naar het zuidwesten is de berg Pilatus goed zichtbaar.
- De A2 versmalt weer tot 2x2 rijstroken en bij Verzweigung Lopper slaat de A8 af richting Brienz.
- Daarna volgt een tunnel waarna men over de samenkomst van het Vierwaldstättersee en Alpachersee komt.
- Het gebied rondom de A2 wordt steeds bergachtiger en soms kan men al diep de zijdalen in kijken.
- Na Buochs volgt dan de eerste echt lange tunnel, de Seelisbergtunnel die 9300 meter lang is.

- Daarna bereikt men het zuideinde van de Vierwaldstättersee, die hier Urnersee heet.
- Een scherpe bocht naar rechts luidt een geleidelijke klim door het Reussdal richting de Gotthardtunnel in.
- Geleidelijk wordt het dal steeds smaller.
- De weg is omgeven door bergtoppen tot 3.000 meter hoogte.
- De snelweg stijgt langzaam tot het noordportaal van de bijna 17 kilometer lange Gotthardtunnel.
- Deze bevindt zich bij Göschenen op zo'n 1060 meter hoogte.

Ticino

- Bij Airolo bevindt zich het zuidportaal van de Gotthardtunnel, die overigens maar één tunnelbuis kent en één rijstrook per richting telt.
- Het alternatief vormt zich in de vorm van de 2.108 meter hoge Gotthardpass die relatief goed uitgebouwd is.
- Na de Gotthardtunnel moet men een lang dal door van de rivier de Ticino.
- De A2 telt hier soms 3 rijstroken in de noordelijke richting vanwege de stijgingen.
- Aan weerszijden van de weg liggen bergtoppen tot 3.000 meter.
- Bij Biasca eindigt de route via de Lukmanierpass op de A2.
- Daarna wordt het dal breder en bereikt men de stad Bellinzona.
- Bij de Diramazione Bellinzona-Nord eindigt de A13, de snelweg via de San Bernardinotunnel naar Chur en Zürich.
- Men komt dan vlakbij het Lago Maggiore die soms vanaf de snelweg zichtbaar is.
- Niet ver daarna komt men in de verstedelijkte zone rond Lugano, dat feitelijk onderdeel is van de agglomeratie Milano in Italië.
- Aan de noord- en zuidkant van Lugano zijn stedelijke inprikkers vanaf de A2.
- Bij Melide steekt men het Lago di Lugano over.
- Direct ten oosten van de weg loopt een bergrug steil op.
- De A2 zelf blijft op een laag niveau.
- Men bereikt dan de grensplaats Chiasso, waar de A2 overgaat in de Italiaanse A9 richting Como en Milano.

Totaal 295 km Lang

De staat Zwitserland

Zwitserland is een bondsstaat die bestaat uit 23 kantons waarvan er drie zijn verdeeld in halfkantons (Basel, Appenzell en Unterwalden).

- De kantons hebben een eigen regering en een eigen parlement, de Kantonsraad (Grand conseil/Kantonsrat) waarvan de leden direct worden gekozen voor een periode van 4 jaar.
- De conservatieve kantons Nidwalden en Obwalden houden in plaats van een referendum nog steeds op de laatste zondag van april of de eerste zondag van mei een Landesgemeinde, een algemene bijeenkomst waarbij met handopsteken beslist wordt over kantonale aangelegenheden.
- De wetgevende macht berust bij het parlement van de bondsstaat, de Bondsvergadering (Assemblée Fédérale/Bundesversammlung), dat uit twee kamers bestaat: de Nationale Raad (Conseil National/Nationalrat) en de Statenraad (Conseil des États/Ständenrat), vergelijkbaar met resp. de Tweede en Eerste Kamer in Nederland.

A 54 Chiasso-Centro	2
----------------------------	--

A 53 Chiasso	2
---------------------	--

Chiasso

- De plaats is gelegen aan de grens met Italië, en staat bekend om zijn internationale railverbindingen tussen noord- en zuid-Europa.
- Veel internationale treinen worden op dit station gerangeerd en kunnen verder op doorreis naar Italië of Zwitserland.
- Nabij Chiasso ligt ook de grens van de A2 Bazel-Chiasso.
- In Italië gaat die over op de A9 richting Milaan.
- In Chiasso zelf is ook een belangrijke grensovergang met de Italiaanse stad Como.
- Doordat Chiasso aan de Italiaanse grens ligt, hebben veel Italianen een spaarrekening op banken in Chiasso.
- Ook zijn er in Chiasso veel tabakswinkels, omdat veel Italianen sigaretten kopen in Chiasso

Kanton Ticino

- Ticino (Nederlands soms ook: Tessino) is het zuidelijkste kanton van Zwitserland en bijna volledig Italiaanstalig, op de Duitstalige gemeente van Bosco/Gurin na. Ticino is genoemd naar de gelijknamige rivier.
- Duits: Tessin; Frans: Tessin; Reto-Romaans: Tessin; Italiaans: Ticino.

Geografie

- Het kanton ligt aan de zuidkant van de Alpen. Het grenst aan Italië en de kantons van Graubünden, Uri en Wallis.
- Aan het Lago di Lugano ligt de Italiaanse enclave Campione d'Italia, dat geheel door Zwitsers gebied is omgeven.
- Het hoogste punt van kanton Ticino is de 3402 meter hoge Rheinwaldhorn (Adula).
- Het grootste deel van het Lago di Lugano en het noordelijkste gedeelte van het Lago Maggiore liggen in dit kanton

IT 52 Diramazione Mendrisio

2

Mendrisio

- Mendrisio heeft schilderachtige stadsgezichten en door zijn warm zuidelijke omgeving komt het in aanmerking voor een langer verblijf.
- Wij nemen u eerst mee naar het grote marktplein in het centrum van het stadje.
- Hier staat de grote parochiekerk SS. Cosmo e Damiano.
- Het huidige gebouw is uit 1862 en bevat een imposante tabernakel uit 1670, dat afkomstig is uit de oude kerk die op dezelfde plaats heeft gestaan.
- Op dit plein staat ook een middeleeuwse toren.
- Ten noorden van het marktplein staat de barokke kerk Santa Maria.
- Wij raden u aan nog even verder noordwaarts te lopen, want daar staat Mendrisio's mooiste bezienswaardigheid, het vroegere klooster van Servietenpaters.
- De gerestaureerde 16de en 17de eeuwse gebouwen geven nu onderdak aan het Museo d'Arte.
- De basis van de collectie vormt de nalatenschap van de onderwijzeres Aldini Gregiori, die 150 schilderijen van 18de t/m 20ste eeuwse Tessiner kunstenaars omvatte.
- Later werd deze verzameling uitgebreid met werken uit de Vlaamse, Duitse en Italiaanse scholen van de 16de en 17de eeuw en werken van hedendaagse Lombardische kunstenaars.
- Daarnaast staat de kerk San Giovanni, die een prachtig altaar heeft en een schilderstuk in barokke omlijsting boven een der deuren.

№ 51 Bissone

2

Swissminiatur

- Swissminiatur is een groots opgezet 'Madurodam' op een schaal van 1 : 25.
- Met bergen als de Matterhorn op de achtergrond ziet u hier bijna al de bekende kastelen, typen woonhuizen, boerderijen en monumenten van Zwitserland bij elkaar.
- Door het landschap rijdt een modelspoorlijn van 3560 m lengte, die automatisch geregeld wordt vanuit een centrale.
- Swissminiatur is van half maart tot eind oktober dagelijks van 9-18 u. geopend.
- Achter Swissminiatur ligt de aanlegsteiger voor boten naar Lugano en alle andere bestemmingen op het meer, zodat van het bezoek aan Swissminiatur gemakkelijk een complete dagje uit gemaakt kan worden.

№ 51 Melide

2

Melide

- Aan het meer ligt, beschut achter de hellingen van de Monte San Salvatore en de Monte Arbostora, dit toeristenplaatsje.
- Talrijke villa's en tuinen geven het een fleurig aanzien.
- Het is bereikbaar per trein, bus of boot.
- De autosnelweg gaat hier dwars door het meer over de Ponte Diga, die Melide met Bissone verbindt.
- Bij de bootaanlegplaats en vlakbij het station ligt het miniatuurstadje Swissminiatur.
- Te voet van trein of bus komt u door een prachtig oud stukje van Melide, met nauwe stegen en hoge huizen.

№ 50 Lugano-Sud

2

IT Diramazione Lugano-Nord

2

Lugano ± 25.100 inwoners.

- Stad in het kanton Tessin (Ticino), op 276 m hoogte aan het gelijknamige meer, tussen de Monte Brè (933 m) en de Monte San Salvatore (915 m).
- De stad is vanwege het aangename klimaat (in de omgeving subtropische plantengroei) en de cultuurhistorische waarde een toeristisch centrum van aanzienlijk belang.
- Ze is daarnaast een belangrijk financieel (vele bank- en verzekeringskantoren) en dienstverlenend centrum.
- Jaarlijkse beurs Fiera Svizzera di Lugano.
- De industrie omvat vervaardiging van genees - en voedingsmiddelen (chocolade), metaalwaren, bouwmaterialen en textielproducten; likeurstokerijen.
- Er is een aantal hogere scholen en colleges; de kantonale bibliotheek (1852) is de enige openbare bibliotheek voor Italiaanse cultuur in Zwitserland.
- Museum voor Schone Kunsten (1903, schilderkunst uit Tessin, Frankrijk en Italië).
- De stad was sinds de middeleeuwen in bezit van de hertogen van Milaan en kwam in 1512 aan het Eedgenootschap.
- Van 1798 tot 1803 vormden stad en omgeving een zelfstandig kanton van de Helvetische Republiek.

Meer van Lugano

- In het Italiaans Lago di Lugano of Lago Ceresio.
- Grotendeels behorend tot het Zwitserse kanton Tessin en overigens tot de Italiaanse provincie Como, op 274 m hoogte, 35 km lang, 1-3 km breed; 50,46 km².
- De grootste diepte (288 m) vindt men bij Porlezza, in het noordoosten.
- Bij Agno mondt de Vedeggio in het meer uit; eruit stroomt de Tresa.
- De belangrijkste toeristenplaatsen (watersport) aan het meer zijn Lugano, Morcote, Melide (permanente tentoonstelling 'Miniaturschweiz'), Porlezza en Gandria.

№ 48 Rivera	2
--------------------	--

№ 47 Bellinzona-Sud	2
----------------------------	--

Bellinzona

- Bellinzona: 'la citta dei castelli' is de eerste grote plaats die u tegenkomt.
- Reeds van ver ziet u de drie machtige middeleeuwse burchten oprijzen, die erbij staan alsof ze gisteren werden gebouwd.
- Sedert de Romeinse tijd is Bellinzona vestingstad en fel omstreden om zijn strategische ligging op het punt van samenkomst van de twee grote paswegen naar de St. Gotthard en de San Bernardino, en de weg naar Milaan.
- De drie burchten zijn verbonden door vestingmuren, die gebouwd werden door de hertogen van Milaan (13de-15de eeuw) en hadden tot doel het gehele dal tegen de Zwitsers te beschermen.
- In het westen van de stad ligt op een heuvel het Casteigrande, hierin is het historisch museum gevestigd, dat archeologische en kunsthistorische collecties bevat.

✕ № 45 Diramazione Bellinzona-Nord	13	>St. Margrethen	2
		>Bellinzona	

N° 44 Biasca	2
---------------------	--

Biasca

- Biasca is door zijn ligging aan de toegang tot drie dalen 'Tre Valli' - het Valle Leventina, de Riviera en het Val Blenio - een uitstekend uitgangspunt voor het maken van uitstapjes.
- Hoog tegen de bergwand staat de parochiekerk SS. Pietro e Paolo, die in de 12de en 13de eeuw in romaanse stijl werd gebouwd en versierd is met gotische schilderijen.
- Van de kerk loopt een Kruisweg door een kastanjebos naar het kerkje Sta. Petronilla (uit de 17de eeuw), dat vlak bij de waterval staat die gevormd wordt door de Froda.
- Wie zin heeft in verkoeling kan in de do or de waterval uitgesleten kom terecht.
- Wie met de trein naar Biasca komt, ziet de waterval al' vanaf het perron.
- Als alles doorgaat, zal hier vanaf 1997 de Autoslaap express vanuit Nederland eindigen.
- Biasca zelf heeft verder niet zoveel historische gebouwen te bieden omdat de bergstorting van de Monte Cremone (1513) en gigantische overstromingen in 1515 vrijwel het hele dorp verwoestten.
- Biasca is begin of eindpunt van de Strada Alta Leventina, de 45 km lange wandelweg naar Airolo.

N° 43 Faido	2
--------------------	--

N° 42 Quinto	2
---------------------	--

N 41 Airolo

2

Airolo ± 1900 inwoners

- Airolo is de grootste en drukste plaats in het bovendal.
- Naast pleisterplaats voor de vele reizigers naar het zuiden heeft Airolo zich ook ontwikkeld tot een toeristenplaats (ook wintersport).
- U heeft hier de beste uitzichten op de St. Gotthardgroep, waaronder de Pizzo Rotondo (3192 m) de voornaamste plaats inneemt.
- Zoals op zovele Zwitserse pashoogten liggen ook op de St. Gotthard enkele meren.
- Deze dienen thans als stuwmeren voor de energievoorziening van een geweldige elektrische centrale.
- Om het lawinegevaar van de Sasso Rosso (2050 m) te keren, bouwde men er een hoge beschermingsmuur.
- In het voormalige, nu fraai gerestaureerde tolhuis 'Alte Sust' op de pas is het Gotthardmuseum ondergebracht.
- Op drie etages wordt aan de hand van foto's, documenten, audiovisuele shows en oude voertuigen een beeld gegeven van de bewogen geschiedenis van de pas en het pasverkeer.
- De militaire betekenis van de plaats wordt belicht in het Militärmuseum in de oude vesting 'Forte Airolo'.

Gotthardtunnel 16.918 m

De Gotthardtunnel

- De tunnel doorkruist het Gotthardmassief en vormt de scheiding tussen noord- en zuid-Zwitserland en tevens doorkruist het de hoofdkam van de Alpen.
- De tunnel is bijna 17 kilometer lang. De tunnel heeft twee namen, de Gotthardtunnel in het Duits en de Galleria del San Gottardo in het Italiaans.
- Het voorvoegsel "Sankt" wordt in het Duits vrijwel altijd weggelaten, in het Italiaans echter niet.

Kenmerken

- De Gotthardtunnel is enkelbaans, maar nationalstrasse 2 heeft wel het nummer A2.
- De tunnel verbindt het kanton Uri in het noorden met het kanton Ticino in het zuiden, waarmee de tunnel ook twee taalgebieden verbindt, het Duits en het Italiaans.
- De tunnels zelf is 16,9 kilometer lang en is volledig enkelbuizig met tegenverkeer, maar er is een vluchtbuis naast de tunnel die voorbereid is als tweede tunnelbuis, die echter nooit verder uitgebouwd is.
- Het noordportaal van de tunnel ligt op 1.065 meter boven zeeniveau bij het dorp Göschenen.
- Het zuidportaal ligt op 1.150 meter boven zeeniveau bij het dorp Airolo.
- In de zomermaanden kan het verkeer als alternatief gebruikmaken van de Gotthardpass.
- De maximumsnelheid in de tunnel is 80 km/h.

Dosering

- Het verkeer wordt voor de Gotthardtunnel gedoseerd gedurende het gehele jaar om filevorming in de tunnel zelf tegen te gaan.
- Doordeweeks, met name buiten het vakantie seizoen veroorzaakt dit voor het autoverkeer nagenoeg geen vertraging.
- Aan beide kanten van de tunnel zijn doseerlichten in werking.
- Per uur mogen 1.000 PW-eenheden door de tunnel per richting rijden.
- Een vrachtwagen geldt als 3 PW.
- Bij een aanbod van ruim 300 vrachtwagens per uur is de maximum doorstroming bereikt en zal de wachttijd gaan oplopen.
- Om dit te voorkomen zijn er al ruim voor de tunnel opstel terreinen ingericht waarbij vrachtverkeer gebufferd wordt om zodoende lange wachtrijen op de A2 zelf te voorkomen.
- Daarnaast zijn hier controlepunten van de verkeerspolitie die de vrachtwagens inspecteren voordat ze door de tunnel gaan.
- Hierdoor kan een rit door de Gotthardtunnel zelfs als er geen file staat voor vrachtwagens een tijdrovende zaak zijn.

Veiligheid

- Tussen 1980 en 2004 vielen 30 doden bij 875 aanrijdingen in de tunnel.
- Sinds 2002 is het aantal ongevallen flink teruggedrongen mede dankzij de dosering van het verkeer.
- Om de 750 meter zijn vluchthavens van 3 meter breed en 41 meter lang.
- Elke 250 meter zijn er reddingskamers met overdruk die elk 60 personen kunnen bevatten.
- Ten oosten van de wegtunnel ligt op 30 meter afstand een vluchtbuis van 2,6 meter breed en 3,1 meter hoog.
- Elke 125 meter zijn brandblussers en nood telefoons geïnstalleerd.

Geschiedenis

- Voor de opening van de tunnel moest al het verkeer over de Gotthardpass of door de oostelijker gelegen San Bernardinotunnel tussen Graubünden en Ticino.
- De Gotthardpass geldt als één van de best uitgebouwde Alpenpassen en is eenvoudig te berijden.
- De aanleg van de Gotthardtunnel begon in 1970 en in 1976 werd de tunneldoorbraak gevestigd.
- Op 5 september 1980 is de tunnel opengesteld voor het verkeer.

Toekomst

- Tussen 2018 en 2020 moet de Gotthardtunnel gerenoveerd worden, die dan 40 jaar oud is.
- Dit is mogelijk via een kortere volledige afsluiting, of een langere periode met periodieke afsluitingen.
- Als alternatief moet dan de Gotthardpass, de San Bernardinotunnel of de trein gebruikt worden.
- De bouw van een tweede tunnelbuis wordt overwogen, maar het is bij wet niet toegestaan om de capaciteit van de tunnel te verhogen, na renovatie zal er niet meer dan één rijstrook per richting beschikbaar mogen zijn.

№ 40 Göschenen

2

Göschenen ± 900 inwoners.

- Dorp in het kanton Uri, op 1110 m hoogte, aan de Reuss, aan de noordelijke ingang van de Gotthardtunnel.
- Het is het beginpunt van de elektrische tandradbaan (de Schöllenenlijn) naar Andermatt.
- Westelijk ligt het eenzame Göschenendal, waaruit, gevoed door de gletsjers van de Dammagroep, de Göschener Reuss naar de hoofdrivier stroomt.

Andermatt ± 1500 inwoners.

- Dorp in het kanton Uri, ten zuiden van Altdorf.
- Bij Andermatt, op 1444 m hoogte gelegen in het Urserental, komen de wegen over de St.-Gotthard- en de Furkapas (samenkomend bij Hospental) en die over de Oberalppas samen.
- Zeer aanzienlijk toerisme (m.n. wintersport).
- Columbanuskerk uit de 13de eeuw; barokke parochiekerk (1695).

№ 39 Wassen

2

№ 38 Amsteg

2

№ 37 Erstfeld

2

Kanton Uri

- Uri is een kanton in het centrum van Zwitserland.
- Het is een deel van Binnen-Zwitserland.
- Het Rooms-katholieke geloof domineert, maar ook de gereformeerde kerk wordt tegenwoordig erkend

Geschiedenis

- Bij de Gotthardpas zijn pijlpunten gevonden die dateren uit de periode tussen 2800 tot 2000 voor Christus.
- Vanaf 600 na Christus wordt het land door de Germanen bezet, die zich vermengen met de al aanwezige bevolking.
- In 1100 wordt de eerste kerk St. Kolumban in Andermatt gebouwd, die als parochie voor het hele dal van Uri dient.
- Aan het einde van de 12de eeuw wordt het klooster Seedorf gesticht.
- Koning Rudolf van Habsburg sterft in 1291.
- Het volk van het oer-Zwitserland besluit om de vrijheid te behouden en de vrede door het aangaan van een bond te bewaren.
- Uri, Schwyz en Unterwalden sluiten zich aaneen in het Zwitsers Eedgenootschap.
- In 1315 winnen de Eedgenoten de slag bij Morgarten van de strafexpeditie, die opgezet was door de Habsburgers.
- Hierdoor wint men definitief de vrijheid.
- In 1389 wordt vrede met de Habsburgers gesloten.
- Van 1798 tot 1803 maakt Uri deel uit van het kanton Waldstätten tijdens de Helvetische Republiek.
- In 1848 wordt Uri opgenomen in de bondsstaat Zwitserland.
- In 1928 vindt de laatste Landsgemeinde plaats.

N° 36 Altdorf

2

Altdorf ± 8200 inwoners.

- Hoofdstad van het kanton Uri.
- De plaats ligt in het dal van de Reuss, op 460 m hoogte.
- Er is een munitiefabriek en er is chemische en metaalwarenindustrie.
- Historisch museum en bibliotheek van het kanton Uri.
- In het centrum een middeleeuwse toren met schilderijen uit 1693; ervoor een Tell-monument uit 1895.
- Kapucijnenklooster uit 1581.

Seelisbergtunnel 9.300 m

De Seelisbergtunnel

- De Seelisbergtunnel is een verkeerstunnel in Zwitserland, gelegen in de A2 ter hoogte van Seelisberg.
- Het is de langste tweebuizige wegtunnel van Zwitserland met een lengte van 9,3 kilometer.

Geschiedenis

- De Seelisbergtunnel is tegelijkertijd met de zuidelijker gelegen Gotthardtunnel aangelegd.
- De bouw ervan begon in 1971 en op 12 december 1980 werd de tunnel opengesteld voor het verkeer.
- De aanleg van deze en de Gotthardtunnel duurde relatief lang, ruim 9 jaar.
- Tijdens opening was de Seelisbergtunnel de langste dubbelbuizige wegtunnel ter wereld.
- Binnen Zwitserland is het nog steeds de langste dubbelbuizige tunnel.

Seelisberg (801 m)

- Is een drukbezocht plaatsje op een hoogte boven de Urner See, op korte afstand van de Rütliwiese, waar in 1291 de historische samenkomst plaatsvond tussen de drie vertegenwoordigers van de 'oerkantons', Walter Fürst (Uri), Werner von Stauffacher (Schwyz) en Arnold an der Halden (Nidwalden).
- In de Tweede Wereldoorlog ontvouwde generaal Guisan op deze plaats zijn plan voor de verdediging van Zwitserland.
- Dichtbij ligt ook Treib op de smalle overgang van de Urner See naar het Vierwoudstedenmeer, bekend vanwege het karakteristieke houten Wirtshaus aan het water, waar tijdens de 16de en 17de eeuw veel belangrijke bijeenkomsten werden gehouden door de Eedge-noten.

N° 35 Beckenried	2
-------------------------	--

Beckenried

- Ligt in het kanton Nidwalden.
- De plaats Beckenried ligt op 435 meter hoogte aan de oever van het vierwoudstedenmeer.
- De gemeente telt ± 2893 inwoners en heeft een oppervlakte van 3295 hectare.
- Ze strekt zich uit tussen het Vierwoudstedenmeer in het noorden en de Klewenalp in het zuiden.
- Op de Klewenalp bevindt zich tevens een skigebied.

N° 34 Buochs	2
---------------------	--

N° 33 Stans-Süd	2
------------------------	--

№ 32 Stans-Nord

2

Stans en Stansstad ± 5600 inwoners

- Stans is de hoofdstad van het halfkanton Nidwalden.
- De plaats waar vroeger het kostbare zout werd verhandeld, is gelegen aan de ingang van de Alpnacher See, de zuidwestelijke arm van het Vierwoudstedenmeer.
- Als er in Luzern geen plaats meer is in de hotels kan Stans wel eens uitkomst bieden.
- De held van Sempach (1386), Arnold von Winkelried, werd geboren in Stans.
- Een monument te zijner ere is geplaatst bij de fontein aan de voet van de kerk.
- De zware romaanse toren is het oudste deel van de kerk, de huidige kerk is gebouwd tussen 1642-1648 en toont kenmerken van de overgang van gothiek naar barok.
- Zwart marmer dat in de nabije omgeving wordt gewonnen, is op veel plaatsen in het interieur verwerkt.
- Het raadhuis bezit een oude toren met vier verdiepingen.
- Er is een Historisch Museum ondergebracht in de voormalige graanschuur annex zoutmagazijn.
- Aan de oever van het meer in Stansstad staat nog de Schutzturm, een rest van de middeleeuwse fortificaties.
- Bovendien is er nog een tolgebouw uit 1752, de Sust, dat op dit (nog steeds) drukke verkeersknooppunt zijn dienst bewezen heeft.
- Met een ouderwets smalspoorbaantje kan men naast de graanschuur vertrekken naar de Stanserhorn (1898 m), de tweede etappe gaat per zweefbaan.

№ 31 Stansstad

2

Kanton Nidwalden

- Nidwalden is een kanton in het midden van Zwitserland. Het is een deel van Binnen-Zwitserland (Innerschweiz). Het ligt in de Alpen.
- Duits: Nidwalden; Frans: Nidwald; Italiaans: Nidvaldo; Reto-Romaans: Sutsilvania; Engels: Nidwalden (oud: Nidwald); officieel ook Unterwalden nid dem Wald.
- Het kanton is een halfkanton, hetgeen betekent dat het maar 1 vertegenwoordiger in de Ständerat heeft, en maar half meetelt bij een referendum. Het heeft echter wel dezelfde rechten en plichten als de normale kantons.
- Nidwalden is overwegend Rooms-katholiek.

Geschiedenis

- In 1291 sloten de bewoners van Uri, Schwyz en Nidwalden een bond, die uiteindelijk tot het Zwitsers Eedgenootschap zou voeren.
- Tot aan het einde van de 14de eeuw werden de politieke structuren gevormd, die tot heden hebben bestaan.
- Hoewel het lijkt alsof Obwalden en Nidwalden veel met elkaar gemeen hebben, zijn deze beide kantons nooit een politieke eenheid geworden.
- Nidwalden deed meer samen met de kantons van Uri, Schwyz en Luzern.
- De kerk heeft altijd een sterke positie in Nidwalden gehad en heeft de richting van het kanton bestemd.
- De reformatie werd door de bewoners afgewezen, ook omdat de plaatselijke kerk een goede verbinding had met de vernieuwers in de Rooms-katholieke kerk.
- De Franse Revolutie werd door de bevolking afgewezen, wat tot gevolg had dat op 9 september 1798 400 personen stierven, toen het napoleontische leger in het kanton binnendrong.
- Na het einde van de bezetting door Napoleon in 1814 werden alle structuren van voor 1798 weer hersteld.
- Met de grondwet en grondwetsherzieningen was Nidwalden een van de voorlopende kantons in Zwitserland.
- Zwitserland in het algemeen en Nidwalden in het bijzonder hebben vroeger veel huursoldaten geleverd aan de verschillende legers in Europa.
- Dit was een belangrijke inkomstenbron.

✘ 30 Verzweigung Lopper	8	>Spiez	2
		>Lopper	

30 29 Hergiswil-Nord	2
-----------------------------	--

Hergiswil ± 5000 inwoners

- Ligt iets zuidelijker, aan een baai van het Vierwoudstedenmeer, dicht onder de Pilatus.
- Voordat de Brünigroute werd aangelegd was het plaatsje praktisch gesproken alleen over het meer te bereiken.

30 28 Horw	2
-------------------	--

Horw ± 12.000 inwoners

- Is de belangrijkste plaats op het schiereiland ten zuiden van Luzern.
- Het tolhuis (1550) en het Dormenhaus (1763) zijn bezienswaardigheden langs de oever bij het gehucht Winkel; ook de voormalige papierfabriek is een opvallend bouwwerk.
- Horw is uitgangspunt voor prachtige boswandelingen op de hellingen van de Pilatus.

Vierwaldstättersee

- Vaak ten onrechte Vierwoudstedenmeer genoemd.
- Meer in het grensgebied van de vier zgn. Waldstätten (woudkantons), nl. de oerkantons Uri, Schwyz en Unterwalden en het kanton Luzern, op 434 m hoogte, 114 km², tot 214 m diep.
- Het zeer onregelmatig gevormde meer wordt onderscheiden in de Alpnacher, Küssnacher, Luzerner en Urner See.
- De Reuss doorstroomt het meer van het zuidoosten naar het noordwesten (bij Luzern).
- De rond het meer veelal steil oprijzende bergen (waaronder Pilatus, Rigi, Burgenstock), afgewisseld door vlakke delen, verlenen het een grootse schoonheid.
- Gedenktekenen en gebouwen herinneren aan de vrijheidsstrijd van de Eidgenossenschaft tegen de Habsburgers, o.m. enkele oude 'Tellskapelle'.

№ 27 Luzern-Kriens

2

Veel bezienswaardigheden

- Hofkirche St. Leodegar und St. Mauritius.
- Löwendenkmal; in een 20 meter hoge rotswand uitgehakte stervende leeuw, symbool voor de in 1792 gevallen Zwitserse gardisten.
- Zij verdedigden de Franse koning Louis XVI tegen Franse revolutionairen.
- Gletschergarten; sporen van de gletsjer die hier in vroegere tijden heeft gelegen.
- Opvallend zijn de zgn. Töpfe : diepe putten in de bodem, uitgesleten door het zeer snel stromend water in het inwendige van de gletsjer.
- Museggmauer; een goed bewaard gebleven stuk van de middeleeuwse stadsmuur, met nog 9 torens.
- Rittersche Palast; renaissance paleis met op de binnenplaats de fraaie Weinmartbrunnen (15de eeuw)
- Kapellbrücke; oudste (en mooiste) overdekte houten brug van Europa.
- Aan de rechterkant staat de achthoekige Wasserturm.
- Het bijzondere aan deze brug zijn de ruim honderd beschilderde panelen (17de eeuw), welke onder de dakstoelen hangen.
- De geschiedenis van Luzern, de Eedgenootschap en de Stadspatronen Mauritius en Leodegar is op de panelen afgebeeld.
- Unter der Egg; onder de arcaden, de vroegere markthallen.
- Nu een trefpunt voor de plaatselijke jeugd en de toeristen.
- Musea, waaronder het fantastische Verkeersmuseum.
- Er is genoeg te zien en te doen in deze gezellige Zwitserse stad.
- Even buiten Luzern vinden we de 2121 m hoge berg Pilatus.
- U kunt naar de top van deze reus via een van de steilste (481) tandradbaantjes ter wereld.
- Het uitzicht bij helder weer is onvergetelijk.

№ 26 Luzern-Centrum

2

Luzern ± 70.000 inwoners.

- Gelegen aan de noordwest punt van de Vierwaldstättersee.
- Voormalig vissersdorp; sloot zich als eerste kanton bij de Eedgenootschap aan (1332).
- Het was toen al een behoorlijke stad, beschermd door stadswallen en torens, in het bezit van markt- en muntrecht en een eigen wetgeving.
- De vestiging van industriële bedrijven vond plaats aan de rand van de stad, zodat het oude stadscentrum haar specifieke karakter heeft kunnen bewaren.

№ 25 Emmen-Süd

2

✕ № 24 Verzweigung Rotsee

14
>Luzern
>Cham
2

№ 23 Emmen-Nord

2

№ 22 Rothenburg

2

№ 21 Sempach

2

Sempach ± 3200 inwoners.

- Gelegen in het kanton Luzern, aan de oostelijke oever van de Sempacher See.
- Raadhuis in vakwerkbouw (1737).
- Deels uit de 10de eeuw daterende St. Martinskirche.
- Ten noorden van Sempach herinnert een kapel aan de overwinning die de Eedgenoten hier behaalden (9 juli 1386) op hertog Leopold III van Oostenrijk.
- Belangrijke plaats in Zwitserse historie : hier behaalden de Eedgenoten hun 2de overwinning op het Oostenrijkse leger (1386)
- Schlachtkapelle St. Jakob de in 1387 gewijde kapel waarin muurschilderingen, vanen, wapens en andere trofeeën herinneren aan de smadelijke nederlaag van het Habsburgse leger.

N° 20 Sursee

2

Sursee ± 5.000 inwoners.

- Gelegen aan de noordzijde van de Sempacher See.
- Vroeger belangrijk knooppunt in de handelsroute over de Gotthard; uit die tijd stammen nog enkele fraaie gebouwen.
- Laatgotisch Rathaus (1546).
- Laat -renaissance basiliek (17de eeuw).
- Kapucijnerklooster (1606).
- Zeer fraaie smeedijzeren uithangborden.
- Na de plaats **Sursee** zien we links van de weg de **Sempacher See**.

N° 19 Dagmersellen

2

Kanton Luzern

- Luzern is een kanton in het midden van Zwitserland.
- Het is een deel van Centraal-Zwitserland.
- Het ligt aan de voeten van de Alpen.
- Duits: Luzern; Frans: Lucerne; Italiaans: Lucerna; Reto-Romaans: Lucerna; Engels: Lucerne.
- De inwoners van het kanton zijn voor het overgrote deel Rooms-katholiek (70,9%), 12,2 % is protestant

Geschiedenis

- Vanuit het steentijd (ca. 8000-4000 voor Chr.) zijn de eerste tekenen van bewoning in kanton Luzern aangetroffen.
- Tussen 800 en 300 voor Chr. komen de eerste Kelten - vooral de Helvetiërs - naar Binnen-Zwitserland en handelen al over de Gotthardpas.
- 15 voor Chr. wordt dit deel van Zwitserland in het Romeinse Rijk geïntegreerd.
- Na het einde van het Romeinse Rijk, komen vanaf de 6de eeuw de Germanen hier. In 750 wordt Luceria gesticht, het latere Luzern.
- In 1845 poogden radicale Vrijscharen (Freischärler) in Luzern de macht te grijpen en de conservatieve regering af te zetten.
- Omstreeks 1290 is Luzern een zelfstandige stad met ongeveer 3000 inwoners.
- In deze tijd krijgen de Habsburgers meer macht en koning Rudolf I van Habsburg voegde Luzern toe aan Oostenrijk.
- In 1291 sluiten de buren Uri, Nidwalden en Schwyz een verbond, waarna ze Luzern helpen in de strijd tegen de Habsburgers, wat er uiteindelijk toe leidt, dat Luzern zich bij het Zwitsers Eedgenootschap aansluit in 1332.
- In 1386 winnen ze de laatste slag tegen de Habsburgers.
- De grenzen van toen zijn ongeveer gelijk aan de grenzen van nu.
- In 1848 wordt de statenbond tot een bondsstaat omgevormd en wordt Luzern een van de 26 kantons.

✘ 17 Verzweigung Wiggertal	1	>Genève	2
		>St. Margrethen	

16 Rothrist	2
--------------------	---

✘ 15 Verzweigung Härkingen	1	>Genève	2
		>St. Margrethen	

Autobahn Verzweig Härkingen

- Kruising met de 1
- Om de aansluiting met de 2 weer te verkrijgen volgen we de 1 enkele kilometers richting Zürich, tot aan het volgende kruispunt op de autobaan.

Kanton Solothurn

- Solothurn (Duits: Solothurn; Frans: Soleure; Italiaans: Soletta; Reto-Romaans: Soluturn; Engels: Solothurn) is een kanton in het noordwesten van Zwitserland.
- Het is een deel van de Zwitserse Hoogvlakte.
- Van de inwoners van het kanton is 42,7% Rooms-katholiek en 28,8% protestant

Geschiedenis

- In 888 zijn de gebieden van het kanton een deel van het koninkrijk Bourgondië.
- In 1127 wordt het een bezit van de Zähringer.
- Dan in 1218 wordt het een vrije stad en bindt vanaf 1344 gebieden van buiten de stad aan zich.
- In 1481 wordt het als 11de kanton lid van het Zwitsers Eedgenootschap.
- In 1523 verzet Solothurn zich tegen de reformatie en blijft Rooms-katholiek.
- Na de Napoleonistische tijd wordt Solothurn vanaf 1814 weer aristocratisch geregeerd tot 1830.
- In 1828 wordt het standoord van de bisschop van Bazel.
- Solothurn heeft in de geschiedenis gediend als toevluchtsoord voor vervolgd, bijvoorbeeld rooms-Katholieken uit de gereformeerde gedeelten van Zwitserland

N 14 Egerkingen

2

Belchentunnel 3.180 m

De Belchentunnel

- De Belchentunnel is een verkeerstunnel in Zwitserland, gelegen in de A2 ten zuiden van Basel.
- De tunnel is 3,2 kilometer lang.

Kenmerken

- De Belchentunnel ligt in de A2 op de grens van de kantons Basel-Landschaft en Solothurn.
- Het noordportaal ligt op circa 600 meter hoogte bij het dorp Eptingen, het zuidportaal ligt op circa 610 meter hoogte bij het dorp Hägendorf.
- De tunnel doorkruist de Belchenflue, een uitloper van het Juragebergte dat maximaal 1.099 meter hoog is.
- De Belchentunnel is dus niet zo spectaculair gelegen als andere grote Alpentunnels.
- De tunnel is tweebuizig met 2 rijstroken per richting.

Geschiedenis

- De Belchentunnel is één van de oudere snelwegtunnels van Zwitserland.
- De aanleg van de tunnel begon in 1963 en op 16 oktober 1964 werd de tunneldoorbraak gevestigd.
- Op 8 juni 1966 werd de tunnel opengesteld voor het verkeer.
- Tussen 2001 en 2003 is de tunnel grootschalig gerenoveerd.
- Er waren ook problemen met het poreuze gesteente dat veel water vasthoudt. Hierdoor vervomden delen van de tunnel.
- Tijdens de werkzaamheden was steeds maar één tunnelbuis in gebruik wat tot enorme files leidde.

Toekomst

- Er komt een derde tunnelbuis die in gebruik genomen zal worden tijdens de jaarlijkse onderhoudswerkzaamheden.
- Deze tunnelbuis zal niet permanent in gebruik zijn, er komt geen capaciteitsvergroting.
- Nadat de nieuwe buis gereed is zullen de buitenste buizen bereden worden en dient de middelste buis als vluchtbuis of als tijdelijke rijbaan ten tijde van werkzaamheden in één van de buizen.
- De nieuwe tunnelbuis moet tussen 2013 en 2018 aangelegd worden

N° 13 Eptingen	2
-----------------------	--

N° 12 Diegten	2
----------------------	--

N° 11 Sissach	2
----------------------	--

N° 10 Arisdorf	2
-----------------------	--

✕ N° 9 Verzweigung Augst	3	> Basel - Zürich	2
		> Sargans	

8 Liestal

2

Liestal ± 12.150 inwoners

- De hoofdstad van het halfkanton Basel-Land, Liestal ligt merkwaardig dicht bij Bazel zelf.
- Na een periode van bloedige botsingen tussen de stads- en plattelandsbevolking is Basel-Land in 1833 afgescheiden van Basel-Stadt.
- Liestal is gebouwd op Romeinse fundamenten.
- Zo bevinden zich onder de kerk waarschijnlijk de resten van een Romeinse tempel uit de 1ste -2de eeuw van onze jaartelling.
- Op deze plaats bouwden de Franken in de 6de of 7de eeuw een houten kerk, die in de vroege Middeleeuwen werd vervangen door een stenen romaanse kerk.
- Het centrum van Liestal bezit een goed bewaard gebleven middeleeuwse kern
- De resten van de stadsmuur omvatten nog de markante Obertor en de Thomas toren (1509-1511).
- In de hoofdstraat is een hoekhuis versierd met een prachtige slangenfontein (1955).
- Het raadhuis kenmerkt zich door een laatgotische trapgevel en is enkele jaren ouder dan de Thomas toren.

7 Pratteln - Muttenz

2

Muttenz ± 16.800 inwoners.

- Een industriestad, voorstad van Bazel, en bezit een unieke kerk, de St. Arbogast, omgeven door een ronde verdedigingswal.
- Dicht bij Muttenz ligt Pratteln, met enorm veel industrievestigingen.
- Er zijn op de industrieterreinen belangwekkende vondsten gedaan: het oudste artefact van Zwitserland is hier aangetroffen.

Kanton Basel-Landschaft

- Basel-Landschaft is een halfkanton in het noordwesten van Zwitserland.
- Het wordt door de lokale bevolking verkort "Baselland" of "Baselbiet" genoemd.
- Duits: Basel-Landschaft; Frans: Bâle-Campagne; Italiaans: Basilea Campagna; Reto-Romaans: Basilea-Champagna.
- De inwoners van het kanton zijn 39,7% gereformeerd en 30,9% Rooms-katholiek

Geschiedenis

- Het huidige gebied van het kanton wordt gevormd door het toenmalig invloedsgebied van de stad Bazel aan de linkerrijnoever, de in 1798-1803 van Bazel-Stad afgegeven gedeelten van het voormalige vorstenbisdom Bazel en het in 1994 na een volksreferendum van kanton Bern aan Basel-Landschaft afgegeven Laufental.
- Laufental was ook eens een onderdeel van het vorstenbisdom Bazel en was door het Congres van Wenen in het jaar 1815 aan kanton Bern toegedeeld.
- Daarmee is het grootste gedeelte van het huidige kanton hetzelfde als het oorspronkelijk kanton Bazel, dat zich in 1501 bij het Zwitsers Eedgenootschap aansloot.
- In 1832 weerden de landelijke gemeenten zich tegen de dominantie van de toen nog aristocratisch geregeerde stad Bazel.
- Ze vormden een zelfstandig halfkanton Basel-Landschaft.
- Het nieuwe kanton werd in 1833 door de confederatie erkend.
- Er werden regelmatig pogingen ondernomen om de beide halfkantons van Bazel te herenigen.
- Die pogingen liepen steeds spaak, de laatste maal in 1969, door het "nee" van de inwoners van Basel-Landschaft.

 6 Verzweigung Hagnau	2	> N18 Breitenbach >	2
---	---	-------------------------------	---

Arlesheim (325 m),

- Op 7 km van Bazel, werd in 1658 het domicilie van het domkapittel, omdat in Bazel de Reformatie zegevierde.
- Weliswaar was Arlesheim ook met de Reformatie meegegaan in 1529, maar het werd in 1581 weer heroverd door de katholieken.
- In 1679 werd begonnen met de bouw van de domkerk, één van de interessantste voorbeelden van de Zwitserse barok, met een fraai hoogaltaar en koorstoelen, rijke muurschilderingen en stucwerk.
- Het dorp wordt geflankeerd door twee burchten, Reichenstein en Birseck.

N° 5 Basel-City	2
------------------------	--

N° 4 Basel-Ost	2
-----------------------	--

Chemische en farmaceutische industrieën (BASF)

- Met de zijde-industrie werd in Bazel in feite al de basis gelegd voor de grote chemische en farmaceutische industrieën van nu, die hun oorsprong onder andere vonden in de bereiding van kleurstoffen voor zijden en katoenen weefsels.

N° 3 Basel-Wettstein	2
-----------------------------	--

Bazel ± 185.000 inwoners

- Bazel (Basel/Bále) is al eeuwen lang de Zwitserse 'Poort naar de Wereld', met de blik gericht op de Franse Elzas en het Duitse Zwarte Woud.
- De strategische ligging aan de Rijn, die altijd een belangrijke handelsverbinding met het noorden is geweest, heeft de ontwikkeling van Bazel als stad sterk bevorderd.
- Nu nog is Bazel de thuishaven voor honderden koopvaardijschepen.
- De rivier die door het hart van de stad stroomt, wordt overspannen door zes bruggen, waarvan de eerste werd gebouwd onder bisschop Heinrich von Thun in 1225.
- Nog steeds bestaat in Bazel een voelbaar internationale sfeer, de stad deelt haar luchthaven met het Franse Minhouse en heeft grensposten met zowel Duitsland als Frankrijk.
- Bazel is de tweede stad van Zwitserland, alleen Zürich is groter.

Kanton Bazel-Stad

- Bazel-Stad is een kanton in het noorden van Zwitserland.
- Duits: Basel-Stadt; Frans: Bâle-Ville; Italiaans: Basilea Città; Reto-Romaans: Basilea-Citad.
- De bevolking bestaat voor 26,5% uit protestanten, voor 24,9% uit Rooms-katholieken en voor 31,0% uit niet-gelovigen (2000); dat laatste percentage is voor Zwitserland erg hoog.

Geschiedenis

- Het kanton Bazel-Stad ontstond in 1833, toen het kanton Basel-Landschaft zich afsplitste van het toenmalige kanton Bazel (zie Basel-Landschaft of Bazel voor verdere informatie).
- Bazel-Stad heeft deze splitsing tot op heden niet in de grondwet geaccepteerd.

2 Basel-Badischer Bahnhof

2

Basel Badischer Bahnhof

- Basel Badischer Bahnhof is een spoorwegstation in de Zwitserse stad Bazel.
- Het eerste station met deze naam bevond zich van 1862 tot 1913 op de plaats waar tegenwoordig de Mustermesse gehouden wordt.
- In 1913 kwam een nieuw stationsgebouw gereed op de huidige locatie, ongeveer een halve kilometer oostelijker.
- Hoewel het station zich bevindt op Zwitsers grondgebied, behoren delen van het station tot Duitsland en wordt het station geëxploiteerd door de Duitse spoorwegmaatschappij Deutsche Bahn.
- Het station is gelegen aan de RheintalBahn aan de Basler Verbindungsbahn aan de Hochrheinbahn en de Wiesentalbahn.
- De complexe situatie is het gevolg van een verdrag tussen de Zwitserse Confederatie en het groothertogdom Baden uit 1913.
- Hoewel de perrons en een deel van de stationshal Duits zijn, liggen de winkels in de stationshal wel in Zwitserland en is de officiële munteenheid hier de Zwitserse frank, al is het gebruik van de euro er algemeen geaccepteerd.
- Dit station werd op 12 september 1913 in gebruik genomen en op 13 september 1913 officieel geopend.
- De grens tussen het Zwitserse en het Duitse gebied ligt aan de onderste trede van de trap bij het station.
- Vanuit het Duitse station Freiburg Hauptbahnhof is dit station makkelijk te bereiken.
- Na Basel Bad Bf rijdt men direct Zwitserland in.
- Voor dit stuk van de spoorlijn moet men in bepaalde gevallen extra bijbetalen, zoals de Konus-Karte die onder andere in de regio van Simonswald geldig is, is niet geldig in Zwitserland.

1 1 Basel-Nord

2

Bazel en Baselland

- Bazel is voor velen dé toegangspoort tot Zwitserland, maar omgekeerd is de stad voor de Zwitsers ook al eeuwenlang de 'Gouden Poort' naar buiten.
- Bazel ligt natuurlijk ook een beetje afgezonderd benoorden de Jura, in een hoek tussen de Elzas en het Zwarte Woud.
- Van levensbelang is altijd de Rijn geweest, een uitgelezen transportweg die vanaf hier naar het noorden afbuigt en bevaarbaar is.
- De Rijn is ook een oude grens en werd al in de Romeinse tijd met legerkampen en vestingen verdedigd.
- Telkens nieuwe vestingen werden gebouwd op oude fundamenten, dat geldt ook voor de gotische Münsterkerk die midden in Bazel staat op de plaats van het Romeinse Basilia.
- Vanuit het Rijndal klimmen de Juraheuvelds op in het zuiden, een uiterst vruchtbaar gebied dat op veel strategische punten wordt beheerst door oude burchten, soms vervallen, maar voor het merendeel prachtig gerestaureerd.

Verzweigung Basel

3
>Basel
>Sargans
2

5
> Karlsruhe